Talousarvio vuodelle 2027 sekä talous- ja toimintasuunnitelma vuosille 2027 - 2029

Kunnanhallitus 16.11.2026
148/02.02.02/2026

Valmistelija Talouspäällikkö

Kuntalain 110 §:ssä on säädetty talousarviosta ja –suunnitelmasta seuraavasti:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.”

Kunnallisten liikelaitosten taloudesta on kuntalain 120 §:ssä säädetty seuraavasti:

”Kunnallisen liikelaitoksen talouteen sovelletaan kunnan taloutta koskevia säännöksiä kuitenkin siten, että:

1) kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma laaditaan kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta erillisenä osana
2) kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen kirjanpito on eriytettävä kunnan tai kuntayhtymän kirjanpidossa
3) kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen toiminnasta laaditaan tilikaudelta erillistilinpäätös, joka annetaan tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saatetaan kunnanhallituksen tai yhtymähallituksen käsiteltäväksi
4) kunnallisen liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksen johtaja

5) esityksen kunnallisen liikelaitoksen tilikauden tuloksen käsittelystä tekee johtokunta toimintakertomuksessa.”

Kunnan ensi vuoden talousarvioon sekä talous- ja toimintasuunnitelmaan sisältyy kunnan liikelaitoksen ja taseyksiköiden erilliset talousarviot ja toimintasuunnitelmat. Toimintaa ja taloutta on suunniteltu tuloslaskelman, rahoituksen ja investointien näkökulmasta. Liikelaitoksen ja taseyksiköiden rahoituserät ja investoinnit esitetään koko kunnan rahoituslaskelman ja investointiohjelman yhteydessä. Toimialojen tavoitteiden asettelussa on toteutettu voimassa olevaa kuntastrategiaa. Tavoitteissa on huomioitu keskeiset painopistealueet; luonnon kestävä käyttö, elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden kehittäminen, saamen kielen ja kultuurin edistäminen ja sosiaalisesti kestävä kasvu.

Valtuuston syyskuun lähetekeskustelun jälkeen toimialat ovat tehneet joitakin muutoksia talousarvioraameihinsa joista on käyty keskustelua kunnan johtoryhmässä:

- Hallinto-osaston sisäisen vuokran korjaus -35 407 euroa
- Yritys- ja kehittämispalvelut TE-maksua korotettiin -17 000 euroa, kulttuurituottajan palkkakulut lisättiin -50 000 euora ja juhlavuoden kulu poistettiin 8 000 euroa. Nettovaikutuksena yritys- ja kehittämispalveluiden toimintakulut kasvoivat 59 000 eurolla.
- Kehittämis- ja yhteistyöhankkeiden osalta pienet indeksikorotukset poistettiin juhlavuoden kuluista -1 960 euroa
- Sivistyslautakunnalle lisättiin koulunuorisotyöntekijän palkkakulut -50 000 euroa ja sisäistä vuokraa korjattiin 35 407 euroa. Näiden nettovaikutus toimintakatteeseen -14 593 euroa.
- Tekniseltä lautakunnalta puuttuivat avustuskulut kokonaan -70 000 euroa.
- Ympäristönsuojelun ostopalvelun hinnan korotusmuutos -8 953 euroa.
- Peruskunnan osalta muutosten myötä toimintakate huononi nettona 192 161 eurolla.
- Kalatalouden kehittämisrahaston palvelujen ostoihin lisättiin Inarin Kiinteistöjen palveluhintojen korotus -13 000 euroa

Toimialojen muutosten lisäksi verotulot korjattiin vastaamaan syyskuun ennustetta 590 000 euroa. Korjausten myötä tilikausi on ylijäämäinen 56 170 euroa.

Kuntaliitto päivitti syyskuussa veroennusteensa ja valtionosuuslaskelmansa. Inarin kohdalla verotuloja ennakoidaan ensi vuonna kertyvän n. 21,2 milj. euroa. Kuluvan vuoden verokertymä olisi kuitenkin viimeisimmän ennusteen mukaan 19,9 milj. euroa eli n. 0,5 milj. euroa arvioitua enemmän. Valtionosuuksia olisi ensi vuonna kertymässä n. 12,5 milj. euroa. Ensi vuoden tilikauden tuloksen arvioidaan jäävän n. 0,06 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Ensi vuoden nettoinvestoinnit ovat n. 4,6 milj. euroa. Isoimpina hankkeina ovat Nellimin satamien välinen kävelypolku, Jänkkävaaran monikäyttöreitit, linja-autoaseman siirtokelpoinen odotusrakennus, Sevettijärven koulun käyttövesiputkiston ja lämmitysverkon uudistus, Monitoimiareenan toteutussuunnittelu, Laanilantien uusi jalankulku- ja pyörätie sekä parkkipaikat ja Saariseläntien, Kiveliöntien ja torin valaistuksen uusiminen. Koko suunnittelukauden nettoinvestoinnit ovat 2027 4,6 milj. euroa, 2028 10,4 milj. euroa ja 2029 10,4 milj. euroa, eli keskimäärin noin 8,5 milj. euroa/vuosi.

Talousarviolainaa on ensi vuodelle suunniteltu otettavan 2,5 milj. euroa ja 2028 vuodelle 8,4 milj. euroa ja 2029 7 milj. euroa. 2028 vuoden osalta

tarvittavan lisärahoituksen määrään vaikuttaa merkittävästi mittava Ivalon monitoimihallin mahdollinen investointi. Kuluvalle vuodelle arvioitua 1 milj. euron lainaa ei ole vielä ollut tarvetta nostaa. Kunnan lainakanta on pysynyt usean vuoden ajan suhteellisen alhaisena. Tulevina vuosina rahoitustarpeen ennakoidaan kuitenkin kasvavan merkittävästi, mikä lisää lainarahoituksen tarvetta. Kunnan lainanhoitokate säilyy tästä huolimatta hyvällä tasolla. Myös maksuvalmiuden arvioidaan pysyvän hyvänä, ja kassavarojen riittävyys on vuonna 2027 arviolta 59 päivää.

Kunnanhallitus antoi 22.6.2026 kokouksessaan vuoden 2027 talousarvion sekä talous- ja toimintasuunnitelman 2027 – 2029 laadintaohjeen, jossa on lähdetty siitä, että tuloveroprosentti 6,4 % sekä kiinteistöveroprosentit pysyvät nykyisellä tasolla. Suunnitteluaikataulun mukaisesti toimielimet ovat omalta osaltaan tehneet esityksensä käyttötalous- ja investointiosaan ensi vuoden talousarvioksi ja seuraavien kahden vuoden suunnitelmiksi. Valtuusto on käynyt lähetekeskustelun 24.9.2026 talous- ja toimintasuunnitelman perusteista ja sisällöstä. Kunnan johtoryhmä on käsitellyt taloussuunnittelutilannetta syksyn kokouksissaan.

Talousarvion tiedotustilaisuus lehdistölle on kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen seuraavana päivänä.

Ohessa on kunnanjohtajan esitys vuoden 2027 talousarvioksi sekä talous- ja toimintasuunnitelmaksi vuosille 2027 – 2029.

Kunnanjohtajan mahdollisesti käsittelyn aikana tekemät päätösehdotuksen muutokset ja kunnanhallituksen tekemät muutokset kirjataan käsittelyyn.

Toimialajohtajat ja kehitysjohtaja tulevat kokoukseen esittelemään talousarvion ja toimintasuunnitelman.

Esittelijä Kunnanjohtaja Tommi Kasurinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle oheisen vuoden 2027 talousarvion sekä vuosien 2027-2029 talous- ja toimintasuunnitelman valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös